

ERDÉSZETI UJSÁG

szak és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére

Előfizetési díjak:

Egy évre	8 korona
Fél évre	4 korona
Negyed évre	2 korona

Pénzküldemények

Szászsebesi Ipar és Gazdasági Hitelszövetkezet
címére küldendők, Szászsebesen

Megjelenik minden csülörtökön

Felelősszerkesztő és kiadótulajdonos

PODHRADSKY EMIL

Hirdetési díjak:

Egyhasábos garmond sor vagy annak a helye
20 fillér. Ajánlköázásoknál, eladás vagy vételnél
minden szó után előre beküldendő 4 fillér
Nagyobb s többszöri közlésű hirdetményeknél
mérsékelt díjak egyezség szerint

XII évfolyam

Szászsebes, 1908 november 12

46 szám

RÉGI PÉNZEK

aranyból és ezüstből megvétetnek

o o o jó árban o o o

SCHMIDEG ALFRÉD

Budapest, I. Maros-utca 7. szám.

Eddig 25 arany-,
ezüstérem s disz-
oklevéllel lett ki-
tűntetve o o

FARAGÓ BÉLA

Eddig 25 arany-,
ezüstérem s disz-
oklevéllel lett ki-
tűntetve o o

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ

o o o

ZALAEGERSZEG

Ajánl legjobb minőségű tű- és lomblevelű famagvakat, szlavon tölgy-
makkot, gyümölcs- és műmagvakat, az összes erdősítéshez szükséges
tölgy, lucfenyő és minden egyéb lomb- és tűlevelű facsemetéket. Élő-
sövénynek: Ákác, Gleditschia Maclura Aurentiaca, amely áthatlan sö-
vényeket képez. Továbbá gyümölcsvadoncok, gyümölcsfák és rózsák.
100-féle legujabb és bőtermésű fajburgonya. Vadetetésre és gazdasági
célokra igen alkalmas csicsóka. Legmagasabb áron vásárol fenyőtobo-
zokat, tölgymakkot és lombfamagvakat. o o o

**Magyar magpergetőgyár. Erdészeti magnagykereskedés. Erdei
csemetekertek. Diszfenyőkertészet. Fajburgonya termelés. ≡**

Mintázott ajánlatokat kér. ≡ Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Meg nem felelő áru a cég költségén vissza-
o o o küldendő. o o o
Mintázott árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Budapest, központi vásárcsarnok

Képes vételi árjegyzék ingyen
és bérmentve. o o o

Előfizetési díjak:

Egy évre	8 korona
Fél évre	4 korona
Negyed évre	2 korona

Pénzküldemények

Szászsebesi Ipar és Gazdasági Hitelszövetkezet
címeire küldendő, Szászsebesen

Megjelenik minden csütörtökön

Felelősszerkesztő és kiadótulajdonos

PODHRADSKY EMIL

Hirdetési díjak:

Egyhasábos garmond sor vagy annak a helye
20 fillér. Ajánlköázásoknál, eladás vagy vételnél
minden szó után előre beküldendő 4 fillér
Nagyobb s többszöri közlésű hirdetményeknél
mérsékelt díjak egyezség szerint

XII évfolyam

Szászsebes, 1908. november 12

46 szám

Nyilvános köszönet!

Azok a tisztelt olvasóim, kik az általam és a hitelszövetkezet által kibocsátott felhívást megszivelve, elmaradva volt előfizetéseiket rendezni siettek, fogadják ezért hálás köszönetemet. Együttal kérem még a többieket is, kik ezt még eddig nem tették, hogy előfizetésüket lehetőleg 8 napon belül rendezni sziveskedjenek, nehogy lapunk felett a hullámok összecsapódjanak.

Podhradszky Emil szerkesztő.

A kisemberek öröme

Annak, hogy a kisemberek sorsát mint igazi jó atya a szíven viseli, kézzelfogható tanubizonyosságát adta ismét dr. Darányi Ignác m. kir. földművelésügyi miniszter ur Ónagyméltósága.

Ezt a tanubizonyosságot benne találjuk a földművelésügyi tárca 1909. évi költségvetésében, a melyből egyebek közt arról értesülünk, hogy az eddig valóban a nevetségességig csekély évi 50 korona egyenruha átalány már a jövő év elejétől kezdve a kincstári erdőknél alkalmazásban álló altiszteknél 100 koronára lesz felemelve, eddigi javadalmazásuk tehát ismét fejenként 50 koronával emelkedik.

Nem csekély jelentőségű a két internátusnak Rózsahegyén és Zborón az erdőőri gyermekek részére való felállítása sem, melyek fenntartására az előbbinél 26000, az utóbbinál pedig 80000 korona van a jövő évi költségvetésbe beillesztve. A rózsahgyi internátus építését már megkezdték s a jövő év nyarán minden valószínűség szerint a zborói is fel fog épülni s így a két intézet

nyilván már a jövő 1909. évi tanév elején — ha szerényebb keretek között is — meg fogja kezdeni áldásos működését.

Ujításszámba megy az is, hogy a jövő évi költségvetés keretén belül 7 uj elsőosztályu és 8 uj másodosztályu altiszti állás lett szervezve, ami bár csak kisebb mértékben, némi kedvező befolyást fog gyakorolni az előléptetési viszonyokra. Nem tudjuk, hogy ezek az állások mely erdőhatóságoknál lettek rendszeresítve, de azt hisszük, nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy nyilván azoknál, ahol házi kezelés lesz fokozatosan behozva.

Legnagyobb örömük telhetik azonban a jövő évi költségvetésben az erdőlegényeknek és segéderdőőröknek, kiknek eddigi valóban igen szerény javadalmazása tekintélyes arányokban fog emelkedni, mert az eddigi 400 és 500 korona helyett már ujévtől 600 és 700 korona fizetést fognak kapni s ezen kívül a lakáspénzük is ott, ahol a természetbeni lakással nem lesznek elláthatók, a megfelelő lakbérosztály szerint 100, 120 és 140 korona lakáspénzük lesz, ezen kívül még évi 60 korona ruhaátalányt is fognak kapni.

Ez tagadhatatlanul nagy haladás és a segítség épp ott van nyújtva, ahol arra a legnagyobb szükség van.

A megélhetési viszonyok ugyanis az utóbbi években annyira megnehezedtek, hogy az erdőlegények és segéderdőőrök az eddigi javadalmazásukból még abban az esetben sem igen tudtak tisztességesen megélni, ha magános, nőtlen fiatal emberek voltak, hanem addig, amíg az altiszti

rangfokozatot elérhették, rendszerint adósságokba kellett keveredniök, amelyek azután éveken, sőt gyakran egész éltükön át is rossz hatással lehetnek életük folyására, de ennél is nehezebb helyzetbe kerültek azok, akik nők, családosak voltak, pedig ujabban az ilyenek sem tartoznak a ritkaságok közé.

A fennálló szabályok szerint ugyanis az erdőlegényeknek nem szabad nőülniök csak a földművelésügyi m. kir. miniszter ur külön engedélye mellett és ezt az engedélyt csak abban az esetben kaphatták meg, ha okmányokkal igazolták, hogy szülők vagy nejük szülői mindaddig, amíg erdőörökké kinevezve lesznek, megfelelő s olyan segélyben részesítik, amely összetéve javadalmasításukkal, együttesen biztosítja családos megélhetésüket is.

Az így nyert engedélyek alapján számosan megnősültek az erdőlegények közt s nyomorogtak is azután elegendő, mert azok az ígért segélyek többnyire csak írott malasztanak maradtak, a min-nem is lehet csodálkozni, mert hiszen az erdőlegények tulnyomó nagy része földhözragadt szegény emberek szülöttje, akik örülnek, hogy a fiukat addig is, míg ezt az állást elnyerte, sikerült úgy ahogy felnevelniök, de a menyasszonyaik sem igen szoktak a vagyonos osztályból kikerülni.

Igaz, hogy az ilyen okmányilag megígért segélynek nem lenne szabad elmaradnia, de hát ezt senkinek sem lehet ellenőrizni, az a szerencsétlen erdőlegény pedig, akinek már most fele-

ségével és esetleg még gyermekeivel együtt is nyomorognia kellett, őrizkedett attól, hogy a kezében lévő okmány alapján jogát akár a bíróság útján, akár pedig másképpen érvényesíteni igyekezett volna, mert hiszen legtöbb esetben ennek a vége egy kétes kimenetelű, de azért költséges per lehetne és végeredményében kész lett volna a szülőkkel való perpatvar, összeveszés, magában a családban pedig az örökös háborúság.

Pedig vannak olyan körülmények, amelyek közé jutva, az erdőlegény vagy segéderdőőr kénytelen megnőülni; például olyankor, ha önálló védkerület őrzésével lesz megbízva s oly helyen kénytelen lakni, hol a saját lakásán kívül képtelen magát élelmezni.

Az erdőlegények és segéderdőőrök mostani fizetésjavítása nagyot lendít sorsukon s a nőülés és családalapítás tekintetében is tűrhetőbb állapotot teremt.

Szükségesnek tartanók még az erdőlegények és segéderdőőrök tűzifajárandóságát is abban az esetben, ha nők, családosok, olyan mennyiségre felemelni, amennyivel a másodosztályú altisztek bírnak, a segéderdőöröknél pedig megváltoztatni azt a vizás állapotot, hogy nem kapnak az erdőlegényekhez hasonlóan házhoz szállított illetmény-tűzifát, hanem csak hulladékfát, melyet maguk a saját költségükön kénytelenek kitermelni és házhoz szállítani. A segéderdőőrök szolgálati viszonyai az erdőlegényekével teljesen azonosak s így nem csak méltányos, de jogos is, hogy járandó-

AZ „ERDÉSZETI UJSÁG“ TÁRCÁJA

Öreg ember, öreg fa.

— Irta: Gaal Mózes —

Egyszer már beszéltem az öreg eperfáról, amely az öreg ember udvarán áll, épp az ablak alatt, a kerítésnél. Az öreg ember is volt egyszer fiatal ember, az öreg fa is volt egyszer fiatal fa; a fiatal ember ültette, mikor még a szíve tele volt az életnek reménységével, a jövőnek színes képeivel. A fiatal ember erős volt, melle kemény boltozatu, karja olyan, mint az acél; a fiatal fa gyenge és hajlékony, tavasszal lombhaja sűrűsödött, ágainak a száma évről-évre szaporodott. Már mikor elegendő árnyékot borított a földre, akkor a fiatal ember egy deszkapadot csinált az eperfa alá s hogy esténként a napi munka után ne üljön egyedül a padon, hát megházasodott.

Az ember azért házasodik meg, hogy ne legyen egyedül, mert nincs szomorubb dolog a világon az egyedülvalóságnál.

Most már ketten voltak s az eperfa nyílán igen örvendett nekik, mert mind több és több gyümölcsöt hozott öröme a gyermekeknek, öröme a falánk récéknek, félénk csirkéknek, méltóságos pulykáknak.

Az eperfa lassankint valóságos családtaggá vált. Megtudott mindent, ami a háznál történt.

Ha a gazda panaszkodott a rossz termés miatt, az eperfa szomorúan bólintgatott a lombjaival; ha az asszony szelid szóval megvigasztalta az urát, akkor az eperfa levelei édes örömtől kezdtek reszketni s nyáron tömérdek eper termett rajta, oda gyűlt a falu minden meztelános gyermeke, teleszedték a kalapjukat. Csak a pulykák-as haragudott rájuk, meg is szidta őket haragos, mérges húrutólassal. De a gyerekek nem féltek tőle, mert a tekintetes asszony jó szelid szóval őket biztatta:

— Szedjétek az epret, gyermekek, csak szedjétek!

Igy aztán az eperfát az egész falu megszerette. A rácsos kerítésen át nézegették mérő áhitattal és nagy kíváncsisággal.

ságaik egészen egyöntetűen legyenek megszabva.

A kincstári erdészet kisembereinek sorsa ezek szerint meglehetősen megjavult, de sajnos, erdészetünk legnagyobb részénél továbbra is megmaradnak még a türhetetlen állapotok; hiszen a miniszterelnök-pénzügyminiszter ur az országgyűlés pénzügyi bizottságában nyíltan kijelentette, hogy most már az államnak meg kell állani a fizetésjavítások terén, sőt egyenesen rámutatott arra, hogy az erdészeti alkalmazottak további fizetésemelése veszedelmet rejtene magában, mert azután a magán erdőbirtokoknál szolgálók is hasonló igényeket támasztanának. Mi ezt a kijelentést ugyan kissé furcsának találjuk, mert ha a kincstári erdők folyton fokozódó jövedelme megbirja a fizetések emelését, megbírná ezt a magán-erdőbirtokoké is, hol a gazdálkodás a kincstárénál sokkal belterjesebb s így a jövedelem is aránylag nagyobb.

Két hétig a csilei őserdőben

— Irta: Lendl Adolf dr. —

Néhány napi pinenés után elhagytuk Szan Karlosz de Barilocse városkáját, hogy a déli Kordillerák őserdőiben kutató utunkat folytassuk és a csilei határou átkeljünk.

Hamar kikerültünk a civilizációnak emez előretolt kis állomásáról az érintetlen vadonba. Alig haladtunk a hegyekben felfelé, máris belejutottunk a világ egyik legszebb részén az ismeretlen rengetegbe.

Óriás hegyek, melyek lábán a Laguna Fria hideg vize pihen, gránitormuk pedig a felhőkbe nyulik, mindenfelől holtak látszó sziklaarccal tekintenek le ránk.

Egyszer az asszony egy gyermeket hozott a házhoz. Annak a gyermeknek nem élt sem az apja, sem az anyja. A gyermek ott játszott egész nap a lombos, árnyékos eperfa alatt s az eperfa örvendett, a leveleit összébb huzta, hogy a nap a gyermek fejére ne süssön, hadd aludjék szegényke. Még mesét is mondott az eperfa, csodálatos mesét egy áldott szívű asszonyról, aki nem jár selyemben és bársonyban, de karjába vette az idegen gyermeket és ringatta, szerette, ápolta.

A gyermekeknek nem tetszenek az ilyen mesék, de nekem tetszenek.

Egyszer aztán, mikor már a gyermekből ifju, a fiatal emberből deresedő férfiú s a szelid asszonyból tiszteletreméltó matróna, a fiatal eperfából terebélyes nagy eperfa lett: történt, hogy az egyik nagy ág a fán elkezdett lassan száradni.

Meglátja a tekintetes asszony és elszomorodik:

— Nézze, lelkem, pusztul a fánk!

Ez nagy szomorúság volt mindkettőjüknek. Hirtelen meglegyintí öket a mulandóságnak a sejtelmé.

Lent, a katlan mélyén, tündöklik a tengerszem sötét színéről visszaverődő fehér fény, mely ráhull a havas csucsokról. Alul nesztelen a csend; felül azonban bug és zugva szól hozzánk a hőmezőkről elénk szálló szél, mintha ijesztoően kérdezné tőlünk: gyöngé testü, törpe, vándor utasok, hova mentek, merre jártok? Mit kívántok itt, ahol emberfia még soha utra nem talált? — S amint kapaszkodva járunk a meredek hegyoldalon, dörög, jajgat és vagdos a vihar, mely most elsívit fölöttünk és végigfut rajtunk — de mi csak megyünk, beljebb törekszünk, halkán, némán s ha le is veri lelkünket a vad sziklafalaknak nyomasztó hatalma: mi csak megyünk; eltörpülten bár, de tele áhitatos gyönyörrel.

Leereszkedünk a kis tóhoz. Hideg és kék, meg a mélységig tiszta a vize s ahogyan nézzük, kettőződve látjuk most rajta a fenséges hegyek pompás képét, de mint a tükörben, fordítva.

Nemsokára utunkba áll a hatalmas Tronador kékesfehér glecsérje. Fagyos körülötte minden; de belül mintha morogna, mintha dörögne, lehallik a hangja, mert csucsig a jég méretlen tömege; legördíti maga alól a szétmorzsolts köveket s ezek most legurulnak a lejtőn és tépnek, zuznak mindent, amíg csak leérnek a völgybe.

S ahol meghasadt az örök jégtest széle, ott behatol azután az égről sugárzó nap tekintete. Melegít és olvaszt. Alsó határán kiszivárognak a kicsiny vizerek és lefutnak keskeny csatornában a kövek között, amíg egybegyűlnek valahol, hogy onnét is tovább szállhasson lefelé a vizük. Így csermely lesz belőlük, mely folyton cseveg, mely siet és beszél, mindig szól; elmondja százszor ugyanazt a mesét, amit felülről hozott; ki nem fogy belőle, elmondja minden kőnek, a amelyik útjába kerül. Szökik és fut a hegyoldalban, néhol gyorsan zuhog; végül azonban lassabban halad, ha már lejutott a völgybe és szétfolyik a törmeléken,

Egymásra néztek némán és ekkor a gazda elővette a fűrészt s lefűrészelte a beteg ágat. Mikor az lezuhant a földre, úgy hangzott, mintha a koporsóra rádobban a kapaföld.

És a rákövetkező esztendőben az eperfa alatt, a mely szomorúan, lombtalanul állott a márciusi hideg szélben, sok ember és asszony állott. Az emberek levették a kalapjukat, mert az udvarra nyíló ajtón egy koporsót hoztak ki. Abban a koporsóban a jó asszony feküdt.

A lombtalan eperfe száraz ágai némán néztek le a koporsóra. Az égről szürke felhők, mint gyászfűgönyök lógtak alá. A récék a kerítés mellett siránkozva háborgtak, a tyukok összebujtak és csendesen káráltak. Temetés volt, szomorkodott az egész ház.

Másnap, harmadnap is még jöttek az emberek, sajnálkoztak, dicsérték az asszonyt. Tépegették a sebet, mely öreg ember szívében volt. Aztán jött a tavasz s az eperfának egyik ága csak elkényszeredve hajtott új lombot, gyér levelek voltak, hamar elfonyadtak. A gazda

amit magával hozott; sőt egészen el is hallgat, bár most sem nyugszik, hanem kövecskét görget és aprózott darabkáiban viszi tovább, hogy belefektesse az ormok töredezett anyagát a szélesbült patak medrébe.

Ilyen patakocská százával van mindenütt e hegyekben; minden völgyben csillog egy.

Azonban el is szivárog a felülről jövő sok víz a hegyoldalak talajába és termékenyíti a lejtők földjét. Buja növényzet fakad belőle a mélyebb helyeken, hol az enyhe éghajlat melege ráfekszik a párolgó mezőre. Sűrű bambusz-szálak borulnak ilyen helyen a csendes víz fölé, melyeknek párás árnyékában csak úgy hemzseg ezerféle változatban az apró élet. Lent, a puha földön minden mohos kövön csuszlik-mászik, vág és bujkál a lomhatestű béka, kigyó, gyík; leskelődik az egyik, vagy odalapul a növény szárnyhoz, láthatatlanná teszi magát színben, formájában és mozdulatlanul vár. Ugrál a másik, szökik, amíg valahol buvóhelyre talál.

Ahol pedig megnyílik kissé az áthatolhatatlan sátor és beereszti a külső világosságot, ott a virágos pázsiton másféle élet kel.

Színesen virágzik ott minden; a bokor, a földön kuszó vékony szál; piros, kék, sárga, fehér szirmok nyílnak alant, vagy a terjeszkedő ágakon és a levegőben lógó növény szárnyakon egyaránt.

Hemzsegetve, sietve röpköd köröskörül a szárnyas bogár, légy, dongó, diszes lepke, míg az illatos légben elkabul. Szinte nyugtalan tőlük az egész táj. A nap éltető ereje, fénye fejleszti ezt a könnyed népet mindenütt, ahol a sűrűségen át betekintethet sugaraival. És madár is van szerte a bokrok között, de többnyire csak kicsiny faj, mely színes tollazatában sajátosságosan pompás. Rendkívül élénk az élet ott, ahol nyitott a terület.

Ahol azonban a hegyoldalak méretlen lejtőin a zárt és magas őserdő sötét lombosátora maga alá takar mindent, ott néma, fenségesen nyugodt, szinte komor

vagy mélabus a kedv; de nem ijedelmes vagy félős; inkább felemelő és megnyugtató ez a mélységes csend, mely a lelkünkre hat.

Mintha templomban járna az ember: magas szőcs gondolat uralkodik bennünk az óriás fák között, melyek egymásra nőve, koronájukkal a magasba emelkednek, teljes árnyékba borítanak mindent, ami alul van. S alant, a földön, alig van egy kis bozót; inkább a nedves sötétséget kedvelő haraszt, páfrány, moha lepi be a rögöket és a talajon elnyúló vastag gyökereket. És köztük dusan illatozó pártás orkideák tanyáznak a kidőlt, korhadó törzseken.

Felülről, a nehéz, lombos ágakról vékony száru liánák lógnak alá; rajtuk kicsiny csomókban barnás levélkék és a levegőbe nyúló friss hajtásaik. A fákon felkuszó, nagylevelű növény és gomba, melyet a párával telt légkör termel, meg diszes virágú más élősdifaj, amely rontja és szíjja a hatalmas törzsek életét.

Évszázadok vonulnak el a vén fák fölött anélkül, hogy közülök csak egy is kidőlné helyéből. Viharoknak, mik a magasban tombolva, rácsapnak az erdőre, ellentállnak az óriások, bár küzködnek örökké egymással is, mert valamennyien felfelé törekszenek s a nap sugaraikért versengenek egymással. Eközben azonban csak erősödnek, ágazataik fejlődnek, törzsük vastagodik. De bármint védi e hatalmasok testét a durva kéreg, alul, belül, mégis romlik az öregedő fa, mert a saját erejéből élődő apró fajok lepik be. Míg más óriásokkal megküzdött: ezek a kicsiny élősdiek gyengítik mindennap s végre, ha vénhedni kezd, le is győzik. Még egy ideig bírja a megtámadott, több száz éves, beteg fa a baját és törhetetlenül áll; felül azonban már szárad, alul meg korhad; lassan-lassan elnyomja őt a többi. Azután elmarad, gyérül a lombja, majd elhajlik a törzse és a gyökere is romlik, már csak azt várja, hogy leszakadjon.

sokáig nem vette észre, másutt járt a gondolata. Ha ott ült a kis padon az eperfa alatt, még a könyve is kiszökött szeméből, mert nagyon egyedül volt. Néha megszólította azt aki elment tőle:

— Hallod-e, feleség? ... — akkor jutott eszébe, hogy nincs aki válaszoljon s lecsüggesztette némán, megadással a fejét.

Nem is ült hónapokig arra a padra. Az eperfára sem nézett fel. Elhaladt mellé s a gyermekeket, kik belopództak a kapun, kikergette. Ami volt, elmúlt, neki bizony né lármázzanak. A sok lehulló eper s a majorság lármája az ablak alatt bosszantotta őt. Hogy aztán a kis szolga figyelmeztette a tekintetes urat a száraz ágra, az öreg azt mondta:

— Ugyis elszárad, hát ki fogjuk vágni!

A kis szolga már megszokta, hogy a tekintetes ur hiábavaló dolgot nem mond.

Másnap már korán reggel kihozta a kamrából a fejszét, a fűrész. A meztlábos gyermekeknek azt mondta, hogy szedjék tele a kalapjokat eperrel, mert már

holnap nem lesz fa, nem lesz eper; a tekintetes ur kivágja.

Az öreg ember kijött a házból s meglátta a fejszét meg a fűrész. Mind a kettő oda volt támasztva a kis padhoz.

Szólott az öreg ember a kis szolgálhoz:

— Eredj, vidd vissza a fűrész és a fejszét a kamarába.

— Nem vágjuk ki a fát, tekintetes ur? — kérdezte a fiú.

— Nem vágjuk ki, — felelte az öreg ember és felnézett az eperfára, hosszasán nézte s végighuzta a homlokán tenyerét, a kis ujjá utba ejtette a szemét is, emiatt az ujjá kissé megnedvesedett.

A kis szolga vissza vitte a fűrész és a fejszét a kamarába, az öreg ember pedig leült a padra a fa alá s nézte a fényfoltcskák rezgését a földön, nem hessegette el a récéket, melyek kotló anyjukkal ott a lábafejenél szedegették az eperszemeket. Az eperfa ágára rászállottak az énekesmadarak, csipegették az édes sze-

Még egy év, még egy szélvihar — és ott fekszik a földön! Hézag támad fölötte. Fölül másokat is sujtott elestében; törött ágak kevernek körülötte. Kiszakadt gyökerei a levegőbe merednek. Lemállott a kérge és szerte fekszik a földön, lombja pedig elrohad — mellette azonban gyorsan új élet kel: még el sem tűnt a kidőlt óriás, már is kicsiny fácskák törekednek újból a helyébe.

A mélyebb fekvésű völgyekben legtömöttebb az őserdő. A földnek örök ereje ott termi legbőszésebben a nagy fákat és a köztük élő gyengéket egyaránt. Pazar változatosságban nyilatkozik meg a természet a széleken, ahol megszakad a sűrű tető. Virágos bokor, élő kis növény, egybekuszált avar, kóró sokasága váltja fel a sötét, árnyékos erdő birodalmát. S völgyekben visz az ember útja, ha egyáltalán az őserdőbe behatolni merészkedik.

Bemerészkedik-e? Hogyne, hisz hajtja az örökös küzködés, mely a mostani élete és társadalma versengéséből ered. Sivatagba, rengetegbe, bárhova elmegy, ha remélheti, hogy ott boldogulhat. Elhagyja a civilizációt, a hazát, sőt a családot is, új helyet keres, ahol bármily szegénységben, akár remetemódon, ismét erőt meríthet a megélhetéshez.

A Kordillerák őserdei se tudnak már neki ellentállni. Bevette magát az egyenkint bevándorló a vadon hegységbe, ahol mi jártunk s a teljes elhagyatottságban azzal kezdi, hogy elsőbben pusztítja magát a magasztos erdőt.

A szélén kezdi ki. Ledönti a fát, hogy csak egy kis talpalatnyi földterületet nyerjen; de mert az erdőnek örökösen újra termő ereje rettenthetetlenül ellentáll s a fejsze gyenge szerszám, meg belefárad a munkás kar, hát kiméltelenül a legborzasztóbb módhoz nyúl: felgyújtja az erdőt!

A hegyoldal aljából, ahol sűrűn egymásba fonódik a bozót, füstfelhő emelkedik, amely ha terjed, szo-

moruan ráfekszik az erdőre. Estére betölti az egész völgyet.

Majd lángok csapnak fel belőle és vörösödik az ég. Az izzó levegőben sistereg a lomb; sziporkázik az ág és tűzbe borulnak a fák.

Sokáig gyuladnak ki, azonban alulról emészti őket a vész; közéjük fúj a szél és azután lánggal égnek köröskörül.

Nyögnek, száradnak, törnek, hasadnak; fel-felvetik a zsarátnokot az elhomályosodott égbe.

Szerte ropog a kéreg s amint lehull a szenesedő törzsekről, alant újra tüzet gyújt.

Legborzasztalmasabb a látvány éjjel, ha már az erdő lángban van s a sötétséget a rohanó felhők piros fénye váltja fel.

Félelmetesen terjed a vész napról-napra; elfut az ember előle, mert nem nézheti már a rettenetes tüzet, amit maga gyújtott.

Jajgat az egész vidék! Napokig ordít a szélvihar... sokáig... azután végre elcsendesül minden.

Idő múltán, mire megint derült hajnal ébred, már csak alant füstölög még gyéren a gyom a szenes földön és csak ahol belevág a szél a forró hamu alá, ott emelkedik ki helyenkint, kicsiny fáklyaként egy-egy gyenge láng.

Azután, ismét napok múltán, ki is hül a szomorura változott hely.

Csak egyes félholt fa, mint néma, óriás kereszt marad meg a gyászos temetőben. Égett törzsek állnak még helyenkint és panaszos sorsukért égnek nyújtják megszenesedett ágait megmerevült karokként — aztán szintén porba hullnak.

Majd ismét előjön az ember s ahol pusztított és rombolt, most építeni akar.

Előbb egy kis kunyhót rak a kormos fatönk mellé; házikót is emel a gyorsan újra zöldelő helyen.

Egyik telepés érkezik a másik után, mert híre

meket s közben újságolták egymásnak, hogy az öreg ember nem vágja ki a fát s ennek az újságnak örült mindenki.

A vén ember lehajtotta fejét a tenyerébe és így gondolkozott:

— Eljövél az éjjel hozzám s kérél, hogy ne vágjam ki ezt a fát, feleség... Amit te mondottál nekem az életben, azt én mindig megfogadtam, mert jó volt a szavad, soha semmit sem parancsoltál, mindig csak kértél... Ugy nó... Hadd maradjon itt az udvaron az öreg fa. Velünk öregedett meg. Előbb elszárad az egyik karja, azután a másik. Én is még egy esztendővel ez előtt megjártam a határt s még csak belé sem fáradtam, most immár makacsodik a lábom, az mondja: elég volt. Nem vágom ki a fát, nem... Te mondtad, hogy áldás volt ez a fa nekünk, idegyűjtötte az egész falut s a gyermekek köszöntek nekünk, ma is köszönnek, ha végigmegyek az utcán. Az emberek is köszönnek s nem mondja egyik sem, hogy ehun ni, nagyon öreg vagyok, miért nem megyek már?... Ma gyenge

a lábam, holnap elnehezedik a derekam... Nem váglak ki vén eperfa!... Hogy megrikkult a leveled... éppen mint az én hajam. Kevesebb árnyékos is, de nekem elég, egy embernek kicsi árnyék kell, a másik... annak ott van a nagy árnyék, amely soha el nem mulik...

Bement a házba, de nem találta helyét, kiment a kertbe s a veteményes ágyakat nézegette. Sok volt rajtuk a hernyó, kiütötte fejét a gyom, nem volt gondviselője kertnek, háznak, öreg embernek. Benézett még a kamarába, az istállóba, megint visszakerült a szobába s a kis asztalkáról elvette az asszony arcképét... Azt addig nézegette, amíg könnyei eltakarták előle s megszólalt, mint egy engedelmes gyermek, akinek a szíve összeszorul.

— Hallod-e feleség, nem vágom ki a fát!...

... És én azt hiszem, hogy a feleség meghallotta, mert a képe azon a kemény papírlapon olyan szelíd, olyan kedves, olyan nyugodalmas volt...

terjed az ujonnan felszabadult helynek, melyen megint néhány dolgos család elférhet. Nemsokára néhány ház áll az őserdő közepén.

A víz közelségét keresik a betelepülő emberek; ez a megélhetésük egyik főfeltétele s így a déli Kordillerák legszebb tengerszemei körül sok helyütt, ahol mi jártunk, ott találtuk már a — népeteket.

Első dolguk, hogy utat vágnak az erdőn át a legközelebbi lakott helységig. Egyesült erővel győzik hamar és a rengetegnek nem csak egy csendes kis völgyét találtuk a vadon közepében mesteri módon át-hidalva. Ha eléri végre az arra vivő nagyobb utat, amelyen ismét a civilizáció határához közeledhetnek, akkor a kultura képviselőiként ők maguk is dolgoznak annak terjesztésén s felveszik az összeköttetést keletre, nyugatra, Csile felől Argentínába és viszont.

Idővel termelnek ott az őserdők tisztásain búzát, rozst, kerti veteményt és fölötté sok munkált fát is; mert ahol csak néhányan vannak együtt, fűrészmalmot vagy más kis gyárat állítanak. Így foglalták el néhány évtized folyamán az ó-hazából folytonosan érkező segítséggel a csilei őserdőknek nagy részét.

Mi, akik ezekben a méla hegyekben barangolva, az elhagyott indián ösvényeket követtük és a tudomány szolgálatában a fékezetlen természet nyújtotta szépségekben gyönyörködni akartunk, nemcsak egyszer jártunk úgy, hogy utunkat valamilyen kerítés zárta el; valakinek a birtokához értünk, ahol embert sem sejtettünk volna; sőt boldog falvakat, vagyonos kis városokat is találtunk, melyekben mindenki németül beszélt.

Egy hétig mindig lejjebb ereszkedve, a Csendes-oceán partjáiig értünk, ahol Puerto-Varasz városkában megpihentünk. Azután visszatértünk ismét a magas Kordillerákba, hogy ezeken ismét átkelve, észak felé, Szan Martin de losz Andesz-nek s onnét megint a pampának vegyük utunkat. Már akkor visszafelé siettünk; mégis hat hétig való uttal értük el a legközelebbi vasútállomást, Konfluencia városát, ahonnan négy hónappal előbb elindultunk.

Tömörülünk egy zászló alá, érdekeink megvédésében csak úgy tehetünk kellő lépéseket!

HASZNOS TUDNIVALÓK

A korpa takarmányértékéről. A buza és rozs őrlésekor lisztet, korpát és takarmánylisztet nyerünk, mely utóbbi a legsilányabb lisztből, a dara őrlésekor képződő hulladékból és az összesőprótt lisztből áll.

A korpa a takarmányban a szükséges mennyiségű fehérjét szolgáltatja. Inkább hizik tőle az állat és nem erősödik, azért inkább hizó, mint munkátvégző állatokkal etetik. Ha folyton és sokat etetünk belőle, úgy az emésztőszervek, különösen a sertésnél, elernyednek. Azért disznókkal szívesebben etetnek takarmánylisztet. Lovaknak és borjuknak csak melléktakarmány gyanánt adjuk a korpát. Hizlalásra a rozskorpa jobb. A buza-

korpa pedig a tejhozamra van jó hatással, amellelt a gyuladásban lévő emésztőszervekre csillapítólag hat és az ürüléket lágygyá teszi.

Rendszerint a tejelő- és hizóállatoknak 2—3 kg.-ot, a növendékállatnak, hizóbirkák- és hizósertéseknek 3 kg. korpát adnak naponta. A teheneknek legjobb szárazon, szecskával keverten, a lovaknak kicsit vizezve és a disznóknak leforrázva adni.

Ha az állatnak jóval több korpát adunk, mint a felemlített mennyiség, a lovak kólikát kapnak tőle, vagy bél- és hugykövet, a marhák megmerevedést, mibe az állatok elpusztulhatnak.

Nagyon óvatosnak kell lennünk a korpavásárlásban, mert nagyon gyakran hamisítják, néha ártalmatlan anyaggal ugyan, de sokszor a legkárosabb anyagokkal. Azelőtt a kísérleti állomásokba beküldött korpamintáknak sokszor a fele, sőt most is még egyharmada hamisított.

A leggyakoribb hamisítási mód, amely régebben bevett szokás volt, hogy a gabona tisztításakor a hulladékot is a korpa közé keverték. De miután ezekben a hulladékokban gyakran van mérges mag s mérgezési tünetek is voltak észlelhetők, a gazda csakis garantált tiszta korpát vegyen.

Az alomszalma pótlása tőzeggel alkalmas viszonyok közt csak ajánlható. A tőzeg felszívóképesége igen nagy s azért a tőzegtrágya nagyon is tömör, hideg, lusta talajra nagyobb fizikai hatása miatt a szalmatrágyának adandó előny. A béresek is hamar hozzászoknak és az állatok is. Mindenesetre ajánlatos, különösen kezdetben, két ujnyi vastagon hinteni fel a tőzeget az istálló aljára és azt szalmával beteríteni. Az utóbbit nap-nap után kell megújítani, de a tőzegeből csakis a teljesen átívódott részeket kell pótolni. Kéthetenként azonban az összes almot fel kell újítani. Így eljárva, naponta egy számos marhára körülbelül 1 kg. tőzegalom kell, az állat ekkor tiszta marad és száraz, egészséges fekhelyet kap.

Tény az is, hogy tőzeggel almozva az istállóban jóformán semmi ammóniák szagot nem lehet érezni s ez nem eléggé megbecsülhető előny tejgazdaságokban és ez kedvezően hat az állatok egészségére, valamint fokozza a trágya értékét is. A tőzegalomért a gyakorlatban többet fizethetünk, mint az alomszalmáért, mert a szalmából jóval többet kell elalmozni, mint a tőzegeből; a két alom trágyaértéke körülbelül egyforma, de a tőzegalom felszívóképesége nagyobb és alkalmazásánál kevesebb növényi táplálék megy veszendőbe, mint a szalmaalomnál. Azt is számításba kell vennünk, hogy a szalmaalmot jóval többször kell megújítani, mint a tőzegalmot, szóval az utóbbi alkalmazása sok munkamegtakarítással is jár.

Olcsó jégverem. Inkább jégkazalnak mint jégveremnek lehetne azt az elrendezést nevezni, amely a gróf Károlyi László-féle uradalmakban már évek óta kitűnően bevált. Mestellér János jószágfelügyelő ur jött arra gondolatra, hogy a jeget egyszerűen a talaj felszi-

nén helyezi el és szalmával takarja be. Az eredmény meglepő volt. Ástak fél méter mély mélyedést, melybe a legalsó jégdarabokat helyezték. Ez a mélyedés eredetileg csalamádé-gödör volt s ezt a helyet tartották a jégverem elkészítésére a legalkalmasabbnak. Azonban tulajdonképpen fölösleges a mélyedés, a jeget egyszerűen a talaj felszínén lehet raktározni. Először nagyobb jégkockákból rakjuk meg a falakat, azután az így keletkezett üregbe töltjük szorosan a törmelékjeget. Ha kemény az idő, az egészet locsoljuk vízzel, ha enyhébb, akkor sózzuk, hogy egy összefüggő jégtömb keletkezzék. A jégtömb tetejének nyeregtető alakját adjuk. Amint így elkészültünk a jég összerakásával, szalmával borítjuk jó vastagon. A szalmatakaró alatt a jég egész nyáron át kitünően eláll s az olvadási veszteség csekély lesz. Ugyanis a szalma rossz melegvezető anyag, amely a jeget megvédi a külső levegő hőmérsékletének befolyásától. Másrészt pedig a szalma nem akadályozza meg a párolgást, minek folytán a jégtömeg állandóan hűtve van. Célszerű a jégkaszal mentén kis árkot vonni, hogy a talaj felszínén mozgó víz be ne hatolhasson. Természetesen a jégkivételt a hosszú kazal végén kezdjük s a nyílást nyomban ismét betakarjuk.

Szabadon hizlalt liba. Ha a libák tömését be tiltanak is, a szép pirosra sült liba kedvelőinek emiatt nem kellene kétségbe esniök, mert libát szabadon is lehet hizlaltatni és ennek a hús, zsírja, mája bizonyára egészségesebb. Sziléziában a Banzlau melletti martinswaldeni nagy libahizlaltó intézetben a következő hizlaltatási mód szokásos: Ott a sötétség beálltával a libaszállásokat kivilágítják. A világosság hatása fokozott táplálkozási ingerben nyilvánul meg, úgy, hogy az állatok önként többet esznek és két héttel előbb meghiznak. Ha az ember este vagy éjjel vasuton Bunzlau-ból Hanauba utazik, már messziről látja a hizlaltók élénk világítását. Vaggonszámra rakják itt le a sovány libákat, hogy mint kővéreket továbbszállítsák. E hizlaltatási módszernél a tömés és a tömőgép teljesen fölösleges. A világításnál természetesen különös elővigyázattal kell eljárni, hogy tűz ne támadhasson. A lámpákat fali fülkékbe kell elhelyezni és a lámpaajtóknak a szálláson kívül kell nyílniuk. Önként értődik, hogy egyes libák hizlaltatásánál a világítás nem fizetné ki magát, de tíz állat egyszerre való hizlaltatásánál már lehetne tenni kísérletet, de mindig figyelemmel a tüzi veszedelemre. Ha a világítás mellett való szabadonhizlaltatás gyakorlatilag beválik, annak elterjedése emberiesség szempontjából is kívánatos.

KÜLÖNFÉLÉK

Utcaburkolat keményfából. Az utcaburkolatok anyagára nézve még mindig nincsen elfogadott norma. Európa nagyvárosai a legkülönbözőbb burkolatokat használják anélkül, hogy az elért eredményekkel általánosságban meg lennének elégedve. A kockakövezet (gránit, bazalt, trahit) a közlekedés zajosságával, a keramit téli időben

való bizonytalanságával, az aszfalt csuszós felületével, a fakockaburkolat pedig gyors korhadásával rontja le egyéb előnyeit. Mint ezen hátrányok nagy részét kiküszöbölő anyagot, hosszabb idő óta próbálgatják a keményfa-kockát, amely nem zajos, téli és nyári időben egyformán biztos, eső után nem csuszik, amellet az ára a drága gránitot el nem éri. Németországban a legutóbbi időben burkoltak bizonyos speciális ausztráliai szürke és vörös fakockákkal. A szürke fák közül legszokásosabb talovfa, mint ujabban tapasztalták, nem az egyedül álló szívós és tartós faanyag, ami azért is nagyfontosságú, mert a valódi talovfa meglehetősen ritka már hazájában is. Helyette a blakbutfát alkalmazzák mostanában igen jó eredménnyel. A vörösszinű fák közül a jarah-fát ez idő szerint leginkább Londonban használják, míg a legujabban feltűnt karri-fa, amely az előbbinél még keményebb és szívósabb, inkább a hazájában, Ausztráliában használatos. Mind a négy faanyag ausztráliai eredetű és ott már régen kedvelt burkolóanyag. E világrész nagy városainak az utcáin nem ritka a nyolc-tíz éves keményfa utcaburkolat, melyen alig látszik meg a kopás. Az eredetileg tizenhárom centiméter oldalméretű kockából álló burkolat kopás alkalmával átrakható, sőt, ha már minden oldala megsérült, lefűrészeléssel kisebb, tizenegy vagy tizenkét centiméter oldalméretű kockává át faragható és keskenyebb vagy kisebb forgalmu utca burkolására szolgál. Londonban az ausztráliai fákon kívül európai eredetű anyagokkal is tesznek kísérleteket, de ez utóbbiak közül a tengerentuli fákkal egyik sem állja ki a versenyt. A csak kissé is erősebb forgalom pár év alatt úgy megviseli, hogy jó burkolatként legfeljebb három éven keresztül szerepelhet, további két éven át szükségből még meghagyható, de öt évi használat után mint teljesen haszontalan, tönkrement anyagot teljesen ki kell cserélni. Bár a puhafa-kocka a keményfa árának csak felét teszi s így tetemes olcsóságánál fogva sok helyütt még szerepet játszik, Londonban kezd egészen háttérbe szorulni és az ausztráliai fa alkalmazását máris rendkívül nagyban viszik.

Az újfajta keményfának szerepe az utcaburkolaton kívül más téren is lényeges. Így cölöpözéseknél és más vízi építkezéseknél, áradásoknak és jégzajlásoknak kitett hidaknál, továbbá tehorkocsikerekeknél és deszkaalakban olyan padlóburkolatoknál, melyeknél szívós, tartós, de mindannak dacára meleg burkolatot akarunk nyerni. Az ausztráliai fűrészművek ujabban igen erősen felkapták a keményfatermelést és pár év alatt a legnagyobb fogyasztást is képesek lesznek ellátni. A nyersanyag bősége szinte megmérhetetlen, hisz csakis hatalmas erdőségek tehetik lehetővé azt, hogy például Uj-Zéland szigetén egymagán száz fűrésztelep végezze a firtás munkáját.

H I R E K

Nagy erdőégés Hercegovinában. Bjelasnic és Visovica-Planina között, a konjicai területben már napok óta égnék az erdőségek. A lakosoknak minden igyekezete eddig hiábavaló volt. Jelenleg már több mint negyvennyolc négyzetkilométer erdőség áll lángban s a tűz mindig tovább terjed. Éjszakának idején a tüztől biborszínre festett hegycsúcsok, a levegőbe repülő tűzcsóvák s a füstokozta hirtelen elsötétedések borzalmas látványt nyújtanak. Hasonló nagy erdőégés pusztít a neveszinjei területben is, ahol Zivanj erdőiben támadt a tűz. Az egész Zivanj-völgy egy lángtenger.

Idill az égő erdőben. Azok a rettenetes erdőégések, amelyek az amerikai államokban, főleg Michiganban pusztítottak, az embereket és állatokat összeretelték s ebből néhol megható idilli jelenetek fejlődtek. Egy városból, mely teljesen elpusztult, a tanítónő kivette ötven növendékét a lángtengeren keresztül egy védett helyre s ott töltötték velük egy éjszakát. A félelemtől remegő gyermeksoporthoz szegődött egy pár medve, néhány vadmacska és még róka is. Az állatok félénken, remegve húzódtak a gyermekekhez, elfeledtek minden vadságukról és az egész éjszakát nyugodtan, magukat a legszerénybben meghuzva töltötték el mellettük.

Vadászskaland. Andrássy Géza gróf szádvárbosai vadászterületén Gömörmegye s a szomszédos megyék legkiválóbb vadászainak a részvételével nagy vadászat volt vaddisznóra. A meghívottak közt volt Nagy Elemér rozsnyói főszolgabíró is. A főszolgabíró az utolsó hajításban rálőtt egy hatalmas egy éves bocsrá. A bocsrordítására hirtelen előugrott az anyamedve s mielőtt a főszolgabíró rálöhetett volna, iszonyu erővel letépette s a védelmére felemelt balkezét átharapta. A fájdalomtól és nagy vérvesztéstől elalélt főszolgabírót azonnal ápolás alá vették. Sebláza van ugyan, de azért állapota nem veszedelmes.

Őszi avar mint vasuti akadály. Legalább is érdekes eset, hogy egy vonatot lehullott őszi levelek feltartóztassanak, pedig ez megtörtént a Berlinből Görtitzbe menő vonattal a kottbus-weiszwasseri állomás között. A fákról lehulló avar s a szél oly nagy tömegben hordta össze éppen a sínekre, hogy a vonatnak meg kellett állania. A leveleket eltakarították, a nedves síneket homokkal beszórták s a gyorsvonat csak egy órai késéssel folytathatta az útját. Ugyanez okból az utánna jövő személyvonat is két órát késett.

A fegyver. Sztankova községben Matyasovszky tanítónál vendégségben volt ennek tanítóöccse, továbbá Hajka sosói tanító, valamint ennek 16 éves huga. Mig az idősebb Matyasovszky a szobán kívül foglalatoskodott, addig öccse télikabátjából elővette revolverét s az asztalra helyezte. Hajka gondolván, hogy a revolver nincs megtöltve, kezébe vette azt s mellének szegezve, tréfásan mondá: Nézzétek, most agyonlövöm magam. Hajka huga és Matyasovszky egy barátja odakaptak, hogy félreirányítsák a fegyvert, de már ez későn volt.

Azon pillanattban a ravasz csattant és Hajka anélkül, hogy egy szót szólott volna, halva összerogyott.

Megfagyott falu. Cambell angol misszionárius lelkésznek az Alaszkában lévő St. Lawrence-szigetről Viktóriába (Angol-Kolumbia) érkezett jelentése szerint Szibéria északi partjánál a múlt télen egy egész falu eszkimó lakossága megfagyott. Juniában néhány indiánus fel akarta keresni az eszkimó falut, de egyetlen élő embert sem talált ott. Valószínű, hogy a szerencsétleneknek elfogyott az élelmiszerük is, mert sátraik fókabőrből való falát, sőt ruhájuk egy részét is megették, mielőtt elpusztultak. Minthogy a St. Lawrence-szigetről csak egyszer érkezik hír egy évben, a világ csak most szerezhetett tudomást a Szibériában történt tragédiáról.

Agitáljatok saját lapunk érdekében; hassatok oda, hogy minden kartárs előfizetője legyen!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

O. K. urnak. Levelét vettük s annak tartalmát magunkévá tesszük. A lapot új lakására küldjük. — Fleischmann Antal urnak, Veregyház. Sziveskedjék megírni, hogy mely számai hiányoznak, hogy azokat megküldhessük. Hibás csakis az ottani posta lehet.

A KIADÓHIVATAL POSTÁJA

Dvorcek Károly urnak, Kisgaram. A jövő év március hó végéig van előfizetve. — Lengyel János urnak, Bodrogolaszi. Kívánságát bejegyeztük és reméljük, hogy a lap továbbküldésének nem lesz akadálya. — Pauer Ferenc urnak, Aranyida. Nyilvántartásunk szerint a most beküldött 2 K csak szeptember végéig szól, sziveskedjék esetleg értesíteni, hogy a folyó év mely hónapjaiban küldött előfizetési díjakat, hogy utánna nézhessünk a tévedésnek. — Bezák József urnak, Abos. Az 5 koronát átszámítottuk s a lap elmaradt számaint bejelentett új lakhelyére küldtük. Az előfizetése most mult szeptember végéig van csak rendezve. — Brezko József urnak, Köröcsönye. Jövő évi március hó végéig van előfizetve. — Horváth József urnak, Rum. A 2 K a lap indítása napján jött meg s így nem lett a címszalag kiigazítva. Január végéig rendben van.

Nyomatott HIENTZ JÓZSEF könyvnyomdájában, Szászsebesen

HIRDETMÉNYEK

Pályázat főerdőőri állásra.

Az erdélyi r. k. status kolozsmonostori tan. alap. uradalomban, Kolozsvár székhelyvel, 1909. évi január 1-től egy főerdőőri állás (nagyobbrészt irodai teendőkkal) próbaképpen betöltendő.

Javadalmazás: Kézpénz 720 K, lakbér 200 K, 24 rakás ágfá 72 K és annak beszállítási díja 96 K, összesen 1088 K.

Ezen állásra pályázhatnak róm. kath. vallásu, jó és folyékony írással bíró, katonaviselt, szakvizsgázott erdőőrök, kik a magyar nyelven kívül a román nyelvet is bírják szóban és erdőőri szolgálatra egyébképpen is alkalmasak.

Kellően felszerelt folyamodványok 1908. december 10-ig az erdélyi r. k. status erdőhivatalához (Kolozsvár, Egyetem-utca 7.) benyújtandók.

Nagy László s. k., erdőtanácsos.

Hirdetés! Őz, zerge, dám gamóért, szarvasagancsért kitöm és präparál madarat és emlőst Némethy Tihamér állami tanító. Felső-Stubnya, u. p. Stubnya-fürdő (Turóc-megye). Válaszbélyeg melléklendő.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt s elismert
egy- és kétsövű vadászfegyvereket,
flóberteket, karabélyokat, céllövő fegy-
vereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

o o árfelemelés nélkül szállít: o o

Aufrecht és Goldschmied

o o fegyveráruháza o o

Budapest, VII., Rákócy-ut 26. sz.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve!!

ÉLŐVADAK

Foglyokat, fácánokat, nyulakat, szarvasokat,
őzeket, dämvdát, uhukat kunyhóleshez, to-
vábbá minden fajú ragadozó emlősöket és
madarakat, tyukokat, libákat, diszfácánokat
vásárol és erre vonatkozó ajánlatokat kér

== MAYER EDE ==

udvari szállító élővadvitelti üzlete
o o WIENER-NEUSTADT o o
Schneebergasse Nr. 10. Alsó-Ausztria.
Fióküzlet (vadkereskedés) Magyarországon
o o Savanyukut, Sopronmegye o o
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Legjobb hírű, legnagyobb üzlet!

Gyertyán

hasábokat, szerszámnak valót,
rönköket legalább 25 cm. át-
mértől felfelé o o o

o o o Gyertyán

dorongfát, 1 m. hosszút, 6—9
cm. vastagot minden mennyi-
ségben vásárol: o o o

S. M. R ü b n e r

o fanagykereskedése o

== Wien ==

II—2., Kaiser Josef-strasse 39

SANITAS

Az orvosok megállapították, hogy a
reuma-csúsz és köszvény legsikere-
o sebben gyógyítható a o

„S A N I T A S“

szobagőzfürdőkészülékkel, melynek
segélyével bármely szobában 5 perc
alatt kényelmes gőz- vagy hőlég-
fürdőt készíthetünk. Egészséges
embernek is nélkülözhetlenek ezen
fürdők, ha betegségek elleni véde-
kezés céljából a szervezetét edzeni
akarja. Terjedelme csekély, ára mé-
o tányos, tartóssága korlátlan o
Ezernyi elismerő- és köszönőlevelet
tartalmazó ismertetőkötvet ingyen
o o és bérmentve küld:

FÖRSTNER ALADÁR

„SANITAS“ szobagőzfürdő-készülékek gyára
Budapest, VII., Alsóerdősor 30

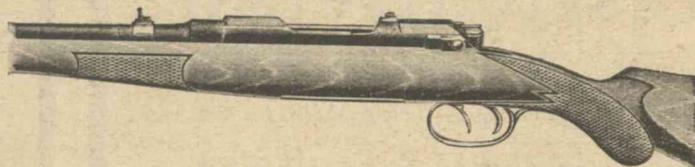
Legrégibb, legnagyobb hazai vállalat e szakban
Sok a silány utánzat, ezektől kell óvakodnunk

== Egyedüli ferlachi gyártmány! ==

A bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el. — Arany érem:
Páris 1906. 46. remekelés.

OGRIS MARKUS Ferlach, Karinthia fegyvergyár és (prácios) puskaműves.

Szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és céllövőfegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben. Különlegesség nagyon könnyű Drilling-fegyverekben. Súlyuk 2,8—3 kg. Browning-féle sértes ismétlőfegyver 210 K gyári árban.

Egy Mannlicher Schönauer ismétlő kurtály 6,7 mm. és 9 mm. öbű, 400 lépésig, jótállás mellett, a legpontosabban belőve, ára 190 K.

Egy Mannlicher Excelsior ismétlő kurtály 11,5 mm. öbű, acélköpenyburkolatu és legerősebb a füst nélküli lőpor töltés használatára, a legpontosabban belőve, egész hossza 101 cm., súlya 2,5 kg., nagy kezdő sebességgel és a legerősebb átütő erővel, nagy vad lövésére is igen alkalmas, ára 190 K.

Egy Mannlicher ismétlő kurtály 95-ös minta, 8 mm. öbű, ára 140 K.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. == Magyar levelezés.

Tiller Mór és Társa

cs. és kir. udvari szállítók, BUDAPEST, IV. Váci-utca 35.

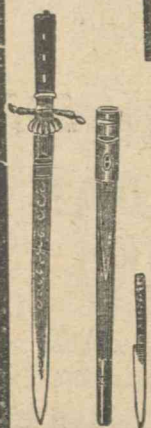

A nagym. földművelési m. kir. miniszterium 70542 magas rendeletével az erdőigazgatóságoknak ajánlva

Erdészeti és erdőaltiszti egyenruhákat, egyes egyenruhadarabokat és mindennemű felszerelési cikket
o o o ajánlunk kitűnő mesteri szabás és izlésteljes kiállításban. o o o

Fehérneműek és harisnyák óriási választékban. o Fegyverek- és töltényekből állandó nagy raktár.
Polgári ruhák a legjobb magyar és angol szövetekből elsőrangú szabászok közreműködésével készülnek.
Hivatalos uton részletfizetésre is eszközölhetők megrendelések és nagyobb megrendelés esetén kívá-
o o o natra saját költségünkön egy szabászt küldünk a mértékek felvétele végett. o o o

|| Árjegyzéket és mintákat ingyen és bérmentve küldünk és vevőink ké-
nyelmére bármely cikket beszerzünk. Meg nem felelőt visszaveszünk.

Legrégibb és legnagyobb egyenruházati intézet!

Nyomatott HIENTZ JÓZSEF könyvnyomdájában. Szászsebes.